

יוסי מזרחי, אבינועם נרד - אוניברסיטת ב"ג בנגב - המכונים למחקר
שימושי - המכון לחקלאות ולביולוגיה שימושית.
אליין סולווי - קיבוץ קטורה.

תקציר

החלקה שבקטורה הוקמה במסגרת פרוייקט רחב יותר, שמגמתו להכניס עצי פרי ואגוז חדשים לאזורי נגב שונים ולאקלמם. במסגרת זו הוקמו שתי חלקות נוספות בערבה, ביוטבתה ובנאות הכיכר. מבין שלושת החלקות, זו שבקטורה הינה המרכזית והגדולה.

בחלקה נשתלו עצי פרי המגודלים בקנה מידה קטן או עצי בר בעלי פירות מבטיחים. כל המינים בעלי סיכוי טוב להצליח באיזור יבש בעל טמפרטורות גבוהות ומים מליחים. הנטיעה התחילה כבר ב - 1984 ובדעתנו להמשיך בה כל עוד נמצא מקורות חדשים לגוון החומר הגנטי של מינים מבטיחים קיימים ומקורות למינים נוספים. השתילה נערכה בשנתיים הראשונות במקום פנוי בחלקת אוסף עצי הפרי הוותיקה ומאוחר יותר בחלקה מיוחדת. השטח הנטוע מגיע כיום לכ-11 דונם. הכנת החלקה החדשה כללה התחברות למערכת המים המרכזית, שטיפת קרקע, פרישת מערכת טפטוף, הקפה בגדר ובשובר רוח והקמת מחסן.

מיני הצמחים, מקורם ופרטים בוטניים, מוצגים בטבלה 1. טבלה 2 מסכמת את מועדי הנטיעה, מספר השתילים שניטעו וגובהם הממוצע באוקטובר 1989. מרבית המינים מתפתחים בצורה בינונית עד טובה. היהב מת בעקבות הקרה בחורף 1988/89 ואילו האוטוהיטי, שסבל מצריבת עלים, ככל הנראה עקב רגישות למלח, הראה השנה סימני התאוששות.

המונגוונגו, נראה טובל, עלים צהובים ומנוונים, סיבת הסבל אינה ידועה.
מונגוונגו צעיר בשנה מתפתח יפה בבשור. וכן בגילגל. חלק מעצי הספוטה
הלבנה שסבלו לפני שנה החלו להתאושש. ישנם צמחים יפים ביותר.
בחלקה נטעו השנה ארבעה מינים נוספים: Mamey sapote, Governor's plum,
Angel ו - Monkey orange. החלקה ביטבתה חוסלה (מלבד עצי המורולה)
והצמחים הועברו לחלקת קטורה.
הפרוביאנוס החל השנה להניב פירות. יבול אחד ביולי ויבול נוסף
בספטמבר-אוקטובר. פריחה רבה נראתה במיני הילוצראוס ונראה שעל מנת
להבטיח חנטת פרי, יש לטעת מפרים. כמו בשנת 1988, גם השנה נתקבלו פירות,
בארגן, הרפפילום, מורולה וסירואלו. טבלה 3 מסכמת את כמויות הפרי
ותכונותיהם באותם מינים שנשאו השנה פרי.
מספר מינים נראים מבטיחים אבל מוקדם מדי להסיק מסקנה כלשהיא.